

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/68/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7223202851
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7223202851.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudkýň JUDr. Andrey Galdunovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcov: 1. A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., D. E. XX, 2. F. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., D. E. XX, 3. F. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., D. E. XX, zastúpení: JUDr. Peter Harakály, advokát, so sídlom v Košiciach, Mlynská 28, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Limbová 2, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Mestského súdu Košice sp.zn. K2-13C/18/2023 zo dňa 21. februára 2024

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Mestského súdu Košice č.k. K2-13C/18/2023-242 zo dňa 21. februára 2024.

Žalobcovia v 1. až 3. rade majú proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Mestský súd Košice (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) zhora označeným rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 50.000 €, žalobkyni v 2. rade sumu 30.000 € a žalobkyni v 3. rade sumu 30.000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcom voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. V plnom rozsahu tak vyhovel žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) za zásah do ich osobnostných práv (práva na súkromný a rodinný život), spôsobený usmrtením ich manželky a matky (ďalej aj poškodená), pričom smrť nastala v príčinnej súvislosti s podaním vakcíny na prevenciu proti ochoreniu COVID-19. Pasívnu legitimáciu žalovanej vyvodili z ust. § 143j ods. 7 zák. č. 362/2011 Z.z. o liekoch. Výšku nemajetkovej ujmy vyčíslili s ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy v ich súkromnom a rodinnom živote (trvalé a nezvratné znehodnotenie kvality rodinného a súkromného života) a vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu (neočakávaná smrť manželky a matky, ktorá bola až do očkovania zdravá, očkovacou látkou, ktorej účinky neboli dostatočne preskúmané a overené, podrobenie sa očkovania v dôvere v štátnu moc, ktorá na toto očkovanie ľudí hromadne vyzývala s tým, že toto očkovanie ľudí chráni pred pandemickým ochorením).

3. Žalovaná sa v konaní bránila nedostatkom pasívnej legitimácie, keďže vakcínu registroval Štátny ústav pre kontrolu liečiv, nesplnením podmienok pre jej zodpovednosť vzhľadom na nepreukázanie protiprávneho zásahu a príčinnej súvislosti medzi podaním očkovacej látky a smrťou poškodenej, námietkou premlčania žalobou uplatneného nároku, ktorého premlčanie je potrebné posudzovať podľa § 106 OZ a namietala aj neprímeranosť žalobou uplatnenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy.

4. Na základe vykonaného dokazovania a po právnom posúdení veci podľa ust. § 11, § 13 OZ v spojení s ust. § 143j ods. 7, ods. 8 a § 129 zák. č. 362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach (ďalej len zák. č. 362/2011 Z.z.) súd dospel k záveru o splnení všetkých zákonných podmienok pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom voči žalovanej.

5. Aktívnu legitímáciu žalobcov vyvodil z ust. § 11 a nasl. OZ, keďže v dôsledku smrti ich manželky a matky došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov. Smrťou ich manželky a matky bola narušená celistvosť ich rodiny, následky tohto zásahu sú nenapraviteľné a neodstrániteľné a nie je dostačujúca žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 11 ods. 1 OZ. Konštatoval, že došlo k takej nečakanej šokujúcej udalosti so závažnými následkami, ktorá spôsobila závažný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov a je tu preto namieste požadovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

6. Pasívnu legitímáciu žalovanej vyvodil z ust. § 143j ods. 7, ods. 8 zák. č. 362/2011 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2022, podľa ktorého za škodu na živote a zdraví spôsobenú od 26.12.2020 okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe podanej očkovacej látky, ktorej terapeutické použitie pre skupinu pacientov povolilo počas krízovej situácie vyhlásenej v súvislosti s ohrozením verejného zdravia z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným vírusom SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky ministerstvo zdravotníctva podľa § 46 ods. 4 alebo očkovacej látky proti ochoreniu COVID-19 spôsobenému koronavírusom SARS-CoV-2, ktorá je predmetom ďalšieho monitorovania podľa osobitného predpisu, zodpovedá štát, v ktorého mene koná ministerstvo zdravotníctva, pričom tejto zodpovednosti sa nemožno zbaviť, v spojení s ust. § 13 OZ, z ktorého znenia vyplýva, že povinnosť poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy má subjekt, ktorý sa dopustil neoprávneného zásahu. Konštatoval, že z ust. § 143j ods. 7, ods. 8 zák. č. 362/2011 Z.z. vyplýva objektívna zodpovednosť štátu za škodu na živote a zdraví, pričom pojem škoda je potrebné vykladať eurokonformne a extenzívne v zmysle, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do osobnostných práv pozostalých, spočívajúceho v zásahu do práva na súkromný a rodinný život v zmysle § 11 a nasl. OZ. Zdôraznil tiež, že štát svoju objektívnu zodpovednosť v zákone č. 362/2011 Z.z. neobmedzil dostupnými poznatkami vedy a s tým súvisiacim postupným dopĺňaním nežiadúcich účinkov, ale vymedzil svoju objektívnu zodpovednosť absolútne, a to časovým obdobím spôsobenia škody na zdraví očkovacou látkou, a to späť od 26.12.2020 a podaním povolenej očkovacej látky, ktorá je predmetom ďalšieho monitorovania. Keďže očkovacia látka bola poškodená podaná dňa 2.3.2021 a k neoprávnenému zásahu (smrti poškodenej) do práv pozostalých došlo dňa 12.4.2021, tzn. v zákonom vymedzenom období, pričom bola použitá povolená očkovacia látka, ktorá je predmetom ďalšieho monitorovania, boli splnené obe zákonné podmienky pre vznik objektívnej zodpovednosti štátu, ktorej sa štát nemôže zbaviť. V súvislosti s objektívnou zodpovednosťou štátu súd tiež konštatoval, že ani genetická predispozícia trombózy zistená u poškodenej až pri pitve nie je v zmysle zák. č. 362/2011 Z.z. liberačným dôvodom objektívnej zodpovednosti štátu. Podanie očkovacej látky nebolo podmienené overovaním existencie genetickej predispozície trombózy, pred aplikáciou očkovacej látky žalovaná nevyžadovala, aby sa osoba podrobila krvným testom na zistenie genetickej predispozície trombózy, a to ani v období pred pridaním tohto nežiadúceho účinku do súhrnu charakteristických vlastností lieku a ani v období po jeho pridaní.

7. Za preukázané vzal aj splnenie predpokladov vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a to existenciu ujmy na osobnostných právach žalobcov, existenciu neoprávneného (protiprávneho) zásahu zo strany žalovanej a príčinnú súvislosť medzi zásahom a vznikom ujmy.

8. V súvislosti s prvým predpokladom súd ustálil, že v dôsledku smrti poškodenej došlo u všetkých žalobcov k zásahu do ich osobnostných práv. Smrťou poškodenej, ktorá bola manželkou žalobcu 1. rade a matkou žalobkyň v 2. a 3. rade bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, s ohľadom na silné rodinné a intenzívne citové väzby, ktoré ich s poškodenou spájali. Nečakané a šokujúce úmrtie inak zdravej poškodenej vo veku 47 rokov a s tým súvisiacou stratou možnosti ďalej rozvíjať vzájomné citové puto a rodinný život, sú takým závažným zásahom do práva na ochranu osobnosti, že žiadna z foriem morálneho zadosťučinenia nie je postačujúca, čím je splnený predpoklad na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jediného primeraného prostriedku, ktorý zákon v súvislosti so zásahom do osobnostných práv priznáva obetiam.

9. Ohľadne existencie neoprávneného zásahu súd konštatoval, že spôsobenie smrti člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia rodinných príslušníkov. V tomto prípade spôsobenie smrti poškodenej podaním povolenej očkovacej látky bezpochyby je protiprávnym zásahom.

10. Súd sa napokon zaoberal aj existenciou príčinnej súvislosti medzi neoprávneným zásahom a vznikom ujmy, tzn. existenciou príčinnej súvislosti medzi podaním očkovacej látky a smrťou poškodenej.

11. Príčinná súvislosť medzi podaním očkovacej látky a smrťou poškodenej bola vyhodnotená Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv. Z listiny Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv zo dňa 21.6.2021 súd zistil, že po vykonaní patologickej pitvy sekciou súdneho lekárstva Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou uzavrel Štátny ústav pre kontrolu liečiv prípad poškodenej ako tretí prípad úmrtia po očkovaní na prevenciu ochorenia COVID-19. Štátny ústav pre kontrolu liečiv po stanovení príčiny úmrtia nahlásil úmrtie do Európskej databázy nežiadúcich účinkov EudraVigilance v zmysle ustanovenia § 129 ods. 2 písm. f/ zák. 362/2011 Z.z.

12. V tejto súvislosti súd uviedol, že Štátny ústav pre kontrolu liečiv je orgánom štátnej správy na úseku humánnej farmácie a drogových prekurzorov (§ 129 ods. 1 prvá veta zák. 362/2011 Z.z.). V rámci svojej pôsobnosti vykonáva dohľad nad humánnymi liekmi, zaznamenáva a vyhodnocuje oznámenia o nežiadúcich účinkoch humánnych liekov a skúšaných humánnych liekov (§ 129 ods. 2 písm. f/ zák. 362/2011 Z.z.). Štátny ústav pre kontrolu liečiv ako štátny orgán na úseku humánnej farmácie v rámci výkonu svojej pôsobnosti vyhodnotil a uzavrel prípad poškodenej ako úmrtie po očkovaní vakcínou Vaxzevria.

13. Nakoľko Štátny ústav pre kontrolu liečiv vykonal dohľad v rámci svojej pôsobnosti, v medziach svojej právomoci a výsledkom tohto výkonu pôsobnosti je vyhodnotenie úmrtia poškodenej ako úmrtia po očkovaní a zahrnutie vyhodnoteného úmrtia do evidencie úmrtí súvisiacich s očkovaním COVID-19, je predmetná listina verejnou listinou (§ 205 CSP). Uvedená verejná listina potvrdzuje pravdivosť toho, že úmrtie poškodenej bolo vyhodnotené a spracované ako úmrtie po očkovaní vakcínou Vaxzevria. Skutočnosť, pre ktorú je v zákone ustanovená domnienka pripúšťajúca dôkaz opaku, považuje súd za preukázanú, ak v konaní nevyšiel najavo opak (§192 CSP).

14. V konaní nevyšiel najavo opak skutočností potvrdených Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv pri výkone jeho právomoci, práve naopak, správnosť verejnej listiny bola potvrdená aj znaleckým posudkom, na ktorý poukazovali žalobcovia. Znalkyne v časti posudzovania príčin smrti poškodenej konštatovali: „ vychádzajúc z dostupnej zdravotnej dokumentácie je možné usúdiť, že pred očkovaním bola G. B. zdravá, v minulosti nemala žiadne ochorenie sprevádzané vznikom krvných zrazenín, výsledky z laboratórnych testov u obvodného lekára nevykazovali žiadne patologické nálezy. ... Je možné usúdiť, že silné a pretrvávajúce bolesti hlavy nereagujúce na bežné analgetiká, ktoré sa objavili dňa 12.03.2021, t.j. 10 dní po podaní očkovacej látky AstraZeneca ako aj ďalšie príznaky nevoľnosť, zvracanie a pocity tlaku v ľavom oku, ktoré sa objavili v ďalších dňoch, súviseli so vznikom trombózy žilových splavov mozgu. Vo všeobecnosti je klinický obraz trombózy žilových splavov veľmi rozmanitý a relatívne nešpecifický, závisí aj od postihnutej oblasti, t.j. od postihnutého žilového splavu. Bolesť hlavy, nevoľnosť a zvracanie sa vyskytujú pri celej škále rôznych ochorení vrátane migrenózných stavov a cervikokraniálneho syndrómu z poškodenia krčnej miechy (t.j. diagnózy, ktoré boli stanovené menovanej neurológom) a nie sú špecifické len pre trombózu žilových splavov, ktorá sa vyskytuje zriedkavo. Vzhľadom na všeobecne uvádzané možné komplikácie a nežiaduce účinky po vakcinácii očkovacou látkou AstraZeneca zahŕňajúce syndróm trombózy s trombocytopeniou ako aj časový interval (10 dní) medzi podaním očkovacej látky (02.03.2021) a klinickými príznakmi trombózy žilových splavov mozgu (12.03.2021) u menovanej je možné pripustiť súvis medzi podaním vakcíny AstraZeneca a vznikom krvných zrazenín v žilových splavoch. ....išlo o rizikovú pacientku z hľadiska vzniku krvných zrazenín. Genetickým vyšetrením krvi odobratej pri pitve menovanej bola zistená vrodenná predispozícia k vzniku krvných zrazenín (trombofilný stav) charakteru genetickej mutácie, ktorá u pacientky počas života nediagnostikovaná. ... Genetické vyšetrenia na trombofilné stavy sa štandardne nevykonávajú.... V danom prípade podanie vakcíny mohlo spôsobiť, resp. urýchliť pri vrodennom trombofilnom stave aktiváciu zrážacej kaskády so vznikom krvnej zrazeniny v žilových splavoch tvrdej pleny mozgu. Následkom vzniku trombózy žilových splavov mozgu v rámci rozvoja hyperkoagulačného stavu došlo u pacientky k rozvoju žilového infarktu ľavej pologule mozgu s krvácaním do ľavej pologule mozgu, ktoré poškodenie sa naplno prejavilo dňa 19.03.2021 prudkým zhoršením zdravotného stavu. Následne bola aj diagnostikovaná trombóza žilového splavu. Napriek intenzívnej komplexnej širokospektrálnej liečbe , vrátane urgentného operačného výkonu spočívajúcom v operačnom riešení vzniknutého chorobného stavu, bol zdravotný stav menovanej a prognóza nepriaznivá.“ Znalkyne konštatovali že bezprostrednou

príčinou smrti poškodenej dňa 12.04.2021 bolo: „...zlyhanie centier pre srdcovú a dýchaciu činnosť v kmeni mozgu pri opuchu a chorobnom poškodení mozgu následkom trombózy žilových splavov so žilovým infarktom a krvácaním do ľavej pologule mozgu. Smrť menovanej bola v súvislosti s nálezmi zistenými pri pitve“.

15. Znalčkyne ďalej v znaleckom posudku konštatovali: „Vzhľadom na existenciu genetickej predispozície k trombofilnému stavu (riziková pacientka z hľadiska vzniku krvných zrazenín) berúc do úvahy možné komplikácie po vakcinácii očkovacou látkou AstraZeneca (Vaxzevria) zahŕňajúce syndróm trombózy s trombocytopéniou, časový interval (10 dní) medzi podaním očkovacej látky a klinickými príznakmi trombózy žilových splavov mozgu je možné v danom prípade súvis medzi očkovaním vakcínou AstraZeneca (Vaxzevria) a následnou trombózou žilového splavu podľa klasifikácie WHO vyhodnotiť ako pravdepodobný. Smrti menovanej sa vzhľadom na rozsah a charakter poškodenia mozgového tkaniva nedalo zabrániť ani poskytnutím komplexnej odbornej liečby, vrátane urgentného operačného výkonu a došlo k nej 12.04.2021.“

16. V znaleckom posudku bol kauzálny vzťah vyhodnotený podľa stupnice Svetovej zdravotníckej organizácie - WHO (1991) stupňom pravdepodobný: klinická udalosť vrátane abnormálnych laboratórnych testov s primeraným časovým sledom po podaní lieku, u ktorej nie je pravdepodobné, že bola vyvolaná súčasne prebiehajúcou chorobou alebo iným liekom alebo chemikáliou a ktorá vykazuje primeranú odpoveď na prerušenie podávania. Nové podanie sa pre túto definíciu nevyžaduje.

17. Úlohou znalkyň bolo uviesť v znaleckom posudku aj iné okolnosti, ktoré by považovali za potrebné vzhľadom k okolnostiam prípadu a predmetu znaleckého skúmania a na ktoré nebola položená konkrétna otázka, k čomu znalkyne uviedli, že všetky zistené skutočnosti, okolnosti a nálezy zistené pri znaleckom posudzovaní sú v znaleckom posudku uvedené.

18. Zhrnúc závery znaleckého posudku, znalkyne vyhodnotili súvis medzi očkovaním vakcínou AstraZeneca (Vaxzevria) a následnou trombózou žilového splavu podľa klasifikácie Svetovej zdravotníckej organizácie ako pravdepodobný, poukázali aj na to, že išlo o rizikovú pacientku z hľadiska vzniku krvných zrazenín, prihliadnuc na genetickú predispozíciu k trombofilnému stavu zistenú pri pitve, berúc do úvahy možné komplikácie a nežiaduce účinky po vakcinácii očkovacou látkou AstraZeneca (Vaxzevria) a časový interval (10 dní) medzi podaním očkovacej látky a klinickými príznakmi trombózy žilových splavov mozgu. Znalčkyne sa zaoberali aj zdravotným stavom poškodenej, či trpela pred smrťou na ochorenie, ktoré mohlo mať súvis s jej smrťou, pričom také ochorenie u poškodenej nezistili. Na základe zdravotnej dokumentácie konštatovali, že pred očkovaním bola poškodená zdravá a v minulosti nemala žiadne ochorenie sprevádzané vznikom krvných zrazenín, pričom podanie vakcíny u nej vzhľadom na výsledky genetického vyšetrenia realizovaného po smrti mohlo spôsobiť, resp. urýchliť vznik krvnej zrazeniny v žilových splavoch tvrdej pleny mozgu.

19. Z vyššie uvedeného vyplynulo, že príčinná súvislosť vzniku poškodenia mozgu u poškodenej, ktorý vzhľadom na jeho rozsah a charakter následne viedol k jej smrti, s podaním očkovacej látky Vaxzevria bola vyhodnotená ako pravdepodobná s tým, že zo znaleckého posudku nevyplýval žiaden iný možný variant vzniku tohto chorobného stavu. Pravdepodobnosť v zmysle systému hodnotenia kauzálneho vzťahu podozrivej nežiaducej reakcie podľa definície Svetovej zdravotníckej organizácie je definovaná aj tým, že nie je pravdepodobné, že by bola nežiaduca reakcia vyvolaná súčasne prebiehajúcou chorobou alebo iným liekom alebo chemikáliou. Súd na základe uvedeného konštatoval, že existencia žiadnej inej alternatívy príčiny smrti poškodenej nebola zistená.

20. Vo vzťahu k miere dôkazu o príčinnej súvislosti a k rozloženiu dôkazného bremena v medicínskoprávných sporoch poukázal súd na to, že touto problematikou sa zaoberal aj Ústavný súd SR, ktorý trvanie na preukázaní absolútnej, nespochybniteľnej príčinnej súvislosti vyhodnotil ako porušenie práva na rovnosť strán ako jedného z komponentov práva na spravodlivé súdne konanie, a teda z ústavnoprávneho hľadiska ako neudržateľné. V náleze sp. zn. II. ÚS 716/2016 Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval:

„Miera dôkazu o existencii príčinnej súvislosti medzi skúmanými javmi určená stupňom absolútnej istoty, a tým vylučujúca jej procesnoprávne poznanie na základe obvyklého priebehu určitého skutkového deja,

o pravdivosti ktorého nie sú rozumné pochybnosti, aj keď alternatívne možnosti jeho iného priebehu nemožno teoreticky úplne vylúčiť, je z ústavnoprávneho hľadiska neprimeraná.

V sporových súdnych konaniach, ktoré majú svoj pôvod vo vzťahoch lekár (zdravotnícke zariadenie) a pacient (klient), je aplikácia štandardného typu dôkazného sylogizmu (affirmanti incumbit probatio) nepostačujúca, ak zároveň narúša spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými stranami tým, že nezohľadňuje typicky v týchto sporoch sa vyskytujúcu dôkaznú núdzu na strane poškodeného pacienta danú objektívnymi limitmi vyplývajúcimi z jeho postavenia, v dôsledku čoho dochádza k porušeniu aj jedného z aspektov na spravodlivé súdne konania, ktorým je rovnosť strán. Všeobecný súd je v takom prípade povinný proporcionálne vyvážiť vzájomné asymetrické postavenie týchto subjektov, pretože ináč sú na žalobcu (poškodeného) ako slabšiu stranu v ich vzájomnom vzťahu kladené neúmerné nároky, čím sa mu v súdnom konaní fakticky znemožňuje presadenie jeho hmotnoprávných nárokov. Spravodlivé usporiadanie procesných vzťahov medzi stranami sporu v týchto typových situáciách preto vyžaduje, aby slabšie postavenie poškodeného pacienta bolo kompenzované napríklad odklonom od tejto základnej konštrukcie delenia bremena tvrdenia alebo dôkazného bremena, a to napríklad jeho sekundárnym prenesením na žalovaného.“

21. Súd konštatoval, že podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy je vždy existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa ustálenej judikatúry považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Smrť blízkej osoby je zásahom do emocionálnej sféry najbližších členov rodiny. Dochádza k nenapraviteľnému narušeniu citových a vzťahových väzieb, a tým aj k zásahu do osobnostných práv členov rodiny, a to do práva na súkromný a rodinný život.

22. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy uplatnenú žalobcom v 1. rade, z výsluchov žalobcu v 1. rade, ale aj z výsluchov žalobkyň v 2. a 3. rade mal súd za preukázané, že žalobca žil s poškodenou v usporiadanom harmonickom manželskom zväzku a s poškodenou ho viazalo silné citové puto, tvorili zohratú dvojicu, trávili spolu voľný čas, plánovali si spoločné aktivity, mali spoločné záujmy a aj po rokoch spolužitia pociťovali radosť aj z maličkostí, ktoré im spoločný život prinášal. Manželia spoločne chodievali na dovolenky, spoločne navštevovali žalobkyňu v 2. rade v Prahe, kde žije. Súd mal za preukázané, že žalobca v 1. rade pociťuje bolestnú stratu v súvislosti so smrťou poškodenej, od smrti poškodenej doposiaľ nenavštívil žalobkyňu v 2. rade v Prahe (na návštevy dcéry chodievali s poškodenou spoločne), nechodieval na dovolenky. Žalobca pociťuje samotu a prázdnotu v živote, stratil osobu s ktorou žil v láske v spoločnej domácnosti. Existenciu silného citového puta mal súd za preukázanú aj tým, že žalobca poškodenú, ktorá ešte v deň hospitalizácie upadla do kómy, navštevoval počas troch týždňov až do jej smrti. Smrť poškodenej zasiahla do obvyklého spôsobu života žalobcu v 1. rade aj v sociálnej sfére, keďže od smrti manželky nevyhľadáva ani spoločnosť ich známych. Súčasťou súkromného života sú aj záujmy materiálnej povahy, pričom s prihliadnutím na ustanovenie § 71 ods. 1 zákona o rodine stratil žalobca v 1. rade v poškodenej aj osobu, s ktorou mal vzájomnú vyživovaciu povinnosť, pričom z vykonaného dokazovania vyplynulo, že poškodená bola zamestnaná a zomrela v produktívnom veku. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy súd prihliadol aj na to, že smrť inak zdravej poškodenej bola pre žalobcu v 1. rade nečakaná, šokujúca a žalobca v 1. rade sa s poškodenou nestihol ani rozlúčiť a pri spomienkach na poškodenú a počas svojho výsluchu opakovane plakal a bolo zrejmé, že stratu manželky bolestne prežíva aj s odstupom času.

23. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy uplatnenú žalobkyňou v 2. rade mal súd za preukázané, že medzi žalobkyňou v 2. rade a poškodenou existoval vrúcny citový vzťah. Napriek tomu, že žalobkyňa v 2. rade už nežila s poškodenou v spoločnej domácnosti, ale žila v Prahe, bola so svojou matkou v neustálom kontakte, čo umožnili nové technológie. Žalobkyňa rovnako osobne rodičov navštevovala približne jedenkrát za 3 mesiace. Existenciu silného citového puta medzi žalobkyňou v 2. rade a poškodenou mal súd za preukázanú aj z konania žalobkyne v 2. rade, ktorá napriek skúšobnému obdobiu v zamestnaní osobne pricestovala z Prahy na dobu 2 týždňov a denne navštevovala poškodenú v nemocnici, ktorá bola v kóme. Vrúcny vzťah mal súd preukázaný aj z konania žalobkyne v 2. rade, ktorá po návrate do Prahy každé ráno posielala hlasové správy určené pre poškodenú a tieto správy poškodenej prehrávala žalobkyňa v 3. rade, aby táto počula hlas svoj svojej dcéry, aj keď nevedela a nevie, či jej hlas poškodená vnímala. Súd mal za preukázané, že žalobkyňa v 2. rade utrpela šok z nečakanej smrti poškodenej a nestihla sa s ňou rozlúčiť. Žalobkyňa počas výsluchu opakovane plakala, aj napriek odstupu času, ktorý uplynul od smrti poškodenej, bolo zrejmé bolestné prežívanie jej straty.

Závažnosť zásahu spočíva aj v tom, že od smrti jej matky ju už otec sám nenavštevuje a tiež v tom, že v poškodenej nenávratne stratila osobu, s ktorou zdieľala všetky životné situácie.

24. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy uplatnenú žalobkyňou v 3. rade mal súd za preukázané, že medzi žalobkyňou v 3. rade a poškodenou existoval vrúcny citový vzťah. Všetky radosti a starosti prežívali spoločne, chodievali spolu na výlety, nákupy, aj napriek tomu, že žalobkyňa v 3. rade už zarábala, poškodená sa o ňu naďalej starala. Z výsluchu žalobkyne v 3. rade vyplynulo, že smrť poškodenej bola nepredstaviteľným šokom, došlo k rozpadu celej rodiny. Žalobkyňa sa s poškodenou nestihla rozlúčiť, pociťuje ujmu aj v tom, že jej mama nikdy neuvidí vnúča, na ktoré sa vždy tešila, obdobie tehotenstva bez mamy prežívala ťažko, ako aj obdobie po narodení dcéry, bolo to obdobie, kedy mamu veľmi potrebovala. Žalobkyňa počas výsluchu opakovane plakala aj napriek odstupu času, ktorý uplynul od smrti poškodenej, v citovej oblasti utrpela žalobkyňa v 3. rade nenapraviteľnú ujmu.

25. Súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy vzal do úvahy, že poškodená tvorila v rodine prvok stability a rodinu jej osoba spájala a vzájomne medzi nimi existoval vrúcny vzťah. Smrťou poškodenej došlo k trvalej nenahraditeľnej deštrukcii v rodinnom a súkromnom živote žalobcov o to viac, že smrť inak zdravej poškodenej v produktívnom veku bola náhla, nečakaná a súvisela s masívne propagovaným očkovaním zo strany žalovanej, realizovanej prostredníctvom rôznych štátnych orgánov, ktoré ju malo ochrániť pred ťažkým priebehom respiračného ochorenia COVID-19 a pred smrťou. Po podaní vakcíny poškodenej, ktorá konala v súlade s výzvami štátnych orgánov na zodpovedné správanie voči sebe a svojmu okoliu, žalobcovia očakávali ochranu poškodenej pred ochorením COVID-19, namiesto toho v dôsledku podania tejto vakcíny zomrela. Žalobcovia nepochybne po očkovaní poškodenej masívne propagovanou očkovacou látkou, primerane jej dobrému zdravotnému stavu očakávali plnohodnotný rodinný život naplnený spoločnými rodinnými aktivitami.

26. Rodinný život žalobcu v 1. rade, ktorý viedol s poškodenou, bol veľmi súladný, aktívny a pestrý. Po smrti poškodenej je žalobca sám, stratil chuť venovať sa aktivitám, ktoré boli predtým súčasťou jeho rodinného života a naplňali ho. Vzhľadom na to, že žalobca v 1. rade nenávratne stratil v poškodenej partnerku vo všetkých aktivitách, trávi čas doma sám a naplňa ho pocit prázdnoty a osamelosti, ide o diametrálny rozdiel v spôsobe vedenia života, a preto zásah do jeho osobnostných práv súd hodnotil ako veľmi závažný. Žalobca v 1. rade aj pri stretávaní sa s vnučkou zažíva pocit rozpadu rodiny.

27. Žalobkyne v 2. a 3. rade mali s poškodenou každodenný kontakt, ich mama bola pevnou súčasťou ich životov, na dennej báze vzájomne zdieľali svoje pocity a prežité udalosti. Žalobkyne nenávratne prišli o možnosť ďalej rozvíjať svoje citové väzby s poškodenou a strata spôsobila závažnú ujmu v ich životoch.

28. Vznik ujmy a jej závažnosť súd posúdil na základe dôkazov predložených žalobcami v 1. až 3. rade, resp. dôkazmi vykonanými na ich návrh, nakoľko žalobcovia boli zaťažení dôkazným bremenom. Súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil skutočnosť, že žalobkyne sú plnoleté a samostatné, a preto im priznal náhradu nemajetkovej ujmy nižšiu ako žalobcovi v 1. rade, ktorý s poškodenou žil v spoločnej domácnosti. Súd zohľadnil aj rozhodovaciu činnosť v porovnateľných veciach, tzn. vo veciach, v ktorých bola ujma v rodinnom a súkromnom živote spôsobená smrťou blízkej osoby. Zároveň ale zdôraznil, že okolnosti tohto konkrétneho prípadu sú jedinečné a neexistuje žiadne rozhodnutie, ktoré by zohľadňovalo aj porovnateľné okolnosti, za akých došlo k protiprávnemu zásahu.

29. Súd zbral do úvahy rozhodovanie súdov v porovnateľných veciach:

- rozsudok Okresného súdu Galanta sp. zn. 10C/298/2016 z 1.7.2021 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/87/2021, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyni (matka) vo výške 75.000 € za smrť dieťaťa v súvislosti s non lege artis postupom nemocnice pri liečbe,
- rozsudok Okresného súdu Senica sp. zn. 3C/174/2009 zo 16.11.2011, žalovaný bol zaviazaný zaplatiť nemajetkovú ujmu v sume 400.000 €, a to jednotlivým žalobcom (manžel, deti, matka) po 100.000 € za smrť manželky, dcéry a matky pri pôrode,
- rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 13C/126/2010 z 1.10.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/368/2015 z 1.7.2015, priznaná nemajetková ujma manželovi vo výške 40.000 € za smrť manželky pri dopravnej nehode,

- rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co 465/2014 zo dňa 30.7.2015, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov (manželka, deti) po 33.500 € za smrť manžela a otca pri dopravnej nehode,
- rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/330/2012, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za poskytnutie zdravotnej starostlivosti poškodenému non lege artis žalobcom – matke a otcovi poškodeného po 90.000 €, súrodencom poškodeného po 10.000 €, poškodenému (je v stave bdelej kómy) 100 000 €,
- rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/270/2011 zo dňa 19.6.2012, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť v súvislosti s poskytnutím zdravotnej starostlivosti non lege artis (smrť novorodenca) žalobcom (matka a otec) každému po 66 387,84 €,
- rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 168/2010, za zanedbanie liečebnopreventívnej starostlivosti s následkom smrti dcéry bola priznaná žalobcom (matka a otec) náhrada nemajetkovej ujmy 2 x 33.194 €,
- rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/168/2019 zo dňa 29.9.2020, za non lege artis poskytnutú zdravotnú starostlivosť s následkom smrti (manžela, otca) bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobcom - manželke 30.000 € a plnoletej dcére 18.000 €.

30. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy zobral súd do úvahy aj majetkové pomery žalovanej, ktoré síce nie sú rozhodujúcim hľadiskom pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ale tvoria jednu z okolností, na ktoré súd pri rozhodovaní prihliada (uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 31.8.20212, sp. zn. 30 Cdo 4083/2010), pričom výška náhrady priznaná rozsudkom nie je spôsobilá prívodiť likvidáciu žalovanej.

31. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy teda súd zohľadnil závažnosť ujmy, okolnosti, za ktorých k ujme došlo, ako aj požiadavku primeranosti zadosťučinenia. Poukázal na to, že napriek reparačnej funkcii finančnej satisfakcie žiadna peňažná suma nenahradí žalobcom ujmu, ktorú pociťujú v súvislosti so stratou milovanej blízkej osoby, ani neobnoví prerhnuté citové väzby a ani nie je ich peňažným ekvivalentom. Cieľom primeranej finančnej satisfakcie je zmiernenie negatívnych následkov neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd považoval žalobcami uplatnenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy za primeranú, a preto ju priznal v celom rozsahu.

32. Námietku premlčania vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy vznesenú žalovanou súd považoval za nedôvodnú. Podľa právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku v ustanovení § 101 je premlčacia doba trojročná a plynie odo dňa, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe v súlade s vyššie uvedeným zákonným ustanovením a premlčacia doba začala plynúť nasledujúcim dňom po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov. Vzhľadom na to, že k zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo smrťou ich blízkej osoby dňa 12.4.2021, premlčacia doba začala plynúť dňa 13.4.2021 a uplynula by najneskôr dňa 13.4.2024. Nakoľko žaloba bola doručená súdu dňa 20.4.2023, bol nárok uplatnený pred uplynutím premlčacej doby. Námietka žalovanej je preto nedôvodná.

33. Súd odôvodnil aj nevykonanie dôkazov navrhnutých žalovanou.

34. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a priznal úspešným žalobcom nárok na plnú náhradu trov konania proti neúspešnej žalovanej.

35. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie žalovaná z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ CSP a navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V prípade potvrdenia rozsudku navrhla pripustiť dovolanie vzhľadom na to, že ide o rozhodnutie zásadného právneho významu a je potrebné dovolacím súdom zodpovedať otázky, či je pri uplatnení náhrady nemajetkovej ujmy na základe § 143j ods. 7 a 8 zák. č. 362/2011 Z.z. potrebné posudzovať plynutie premlčacej lehoty podľa § 106 OZ a zároveň, či je pri priznaní nemajetkovej ujmy potrebné prihliadať aj na globálnu situáciu – vyhlásenú celosvetovú pandémiu ochorenia COVID-19, ako aj na vrodené predispozície, ktoré neboli známe pred podaním očkovacej látky.

36. Vytýkala súdu nesprávne právne posúdenie jej zodpovednosti podľa § 11 a nasl. OZ a v nadväznosti na to posúdenie námietky premlčania podľa § 101 OZ. Má za to, že jej zodpovednosť je osobitne

upravená v § 143j ods. 7, ods. 8 zák. č. 362/2011 Z.z., v tomto ustanovení je upravená aj škoda na živote, a teda nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplýva priamo z tohto zákonného ustanovenia, pretože ak došlo ku škode na živote, tak logicky nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatňujú pozostalí. Na plynutie premlčacej lehoty je preto potrebné aplikovať ust. § 106 ods. 1 OZ, pretože sa jedná o osobitný nárok na náhradu škody. Aj sám súd uviedol, že pojem škody je potrebné vykladať eurokonformne a extenzívne v zmysle, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do osobnostných práv pozostalých.

36.1. V ďalšom namietala nesprávne právne posúdenie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, keďže súd argumentoval rozsudkami vo veciach, ktoré sa netýkajú prípadov zodpovednosti štátu za škodu, ale týkajú sa rozhodovacej činnosti, keď došlo k úmrtiu v dôsledku preukázaného pochybenia poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

36.2. Namietala, že v prejednávanej spore nebol preukázaný neoprávnený zásah štátu, pretože očkovanie bolo dobrovoľné, jednalo sa o registrovanú vakcínu a jej podanie prebehlo v súlade s § 6 zák. č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti. Pred poskytnutím zdravotnej starostlivosti sa vykonalo poučenie pacienta a osoba vyjadrila informovaný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti. Poškodená podpísala informovaný súhlas a v čase vakcinácie nemala zdravotné problémy v súvislosti so zrážanlivosťou krvi. Zároveň v danom čase neboli známe účinky danej vakcíny charakteru vzniku krvných zrazenín a trombocytopenie. Genetické testy nie sú štandardným vyšetrením pred samotným očkovaním, teda v čase očkovania nebolo možné zistiť genetickú predispozíciu poškodenej k trombofilnému stavu.

36.3. Vytýkala súdu nevykonanie dôkazov navrhnutých na zistenie rozhodujúcich skutočností, konkrétne nepripustenie kontrolného znaleckého posudku, ktorým sa malo preveriť, či boli vykonané zdravotné úkony pred hospitalizáciou poškodenej a medicínske postupy správne podľa zákona č. 576/2004 Z.z., a teda či bola stanovená správna diagnóza a liečba. Nebolo verifikované, či postup neurológa bol správny, teda zdravotné úkony urobené lege artis na základe dostupných medicínskych znalostí.

36.4. Namietala aj nepreukázanie príčinnej súvislosti medzi podaním vakcíny a smrťou poškodenej, pretože ani pitevný protokol a ani znalecký posudok nekonštatujú jednoznačne záver, že bezprostrednou príčinou smrti poškodenej bolo podanie očkovacej látky. Súd nesprávne vyhodnotil aj skutkový stav v súvislosti s genetickou predispozíciou – poruchou zrážanlivosť krvi a nežiadúcimi účinkami očkovacej látky, pričom nie je vylúčené, že daný stav mohol vyvolať aj iný liek, ak by nebola táto genetická predispozícia zistená.

36.5. Žalovaná nesúhlasila ani so záverom súdu, že úmrtie poškodenej po podaní očkovacej látky bolo vyhodnotených a uzavreté príslušným štátnym orgánom v rámci výkonu jeho právomoci. Príčina smrti je predmetom medicínskeho skúmania, ktoré nie je v právomoci štátneho ústavu.

36.6. Žalovaná má za to, že uplatnený nárok žalobcov je premlčaný v zmysle § 106 ods. 1 OZ, keďže k hláseniu podozrenia na nežiadúci účinok v dôsledku podania očkovacej látky došlo dňa 23.3.2021 a žaloba bola podaná na súd až dňa 20.4.2023 a v prípade plynutia lehoty od úmrtia poškodenej, ku ktorému došlo dňa 12.4.2021, je taktiež žaloba podaná dňa 20.4.2023 podaná po uplynutí premlčacej doby.

36.7. Nesúhlasila ani s výškou priznanej náhrady, kedy súd mal zohľadniť nielen závažnosť ujmy, ale aj okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Súd mal zohľadniť aj globálnu situáciu v danom období vyplývajúcu z ohrozenia ochorením COVID-19 a vyhlásenú celosvetovú pandémiu ochorenia COVID-19, ako aj tú skutočnosť, že povinnosť očkovania nebola zakotvená zákonom. Súd nevzal do úvahy ani ochranu verejného záujmu, ktorým sa sledovalo eliminovanie šírenia daného ochorenia podľa v tej dobe dostupných lekárskeho znalostí a vedomostí. Vyčítala tiež súdu, že nevzal do úvahy, že žalobcovia sú osoby zárobkovo činné, že poškodená súhlasila s podaním očkovacej látky a v informovanom súhlase pred podaním uviedla, že netrpí poruchou zrážanlivosť krvi.

36.8. Nebola tiež dodržaná spravodlivá ochrana práv žalovanej, pretože súd kládol dôraz na emócie žalobcov a nevysporiadal sa s argumentáciou, že ak by bola včas určená správna diagnóza poškodenej, nemuselo by k úmrtiu dôjsť.

36.9. Zo všetkých týchto dôvodov navrhla zrušiť rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

37. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať im náhradu trov odvolacieho konania.

37.1. Uviedli, že vzhľadom na povahu žalobou uplatneného nároku (náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv) súd správne aplikoval všeobecnú premlčaciu dobu podľa § 101 OZ a v tomto smere nie je podstatnou skutočnosť, že pojem škoda sa eurokonformne extenzívne vykladá

tak, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do osobnostných práv pozostalých. Posudzovanie premlčania žalobou uplatneného nároku podľa § 101 OZ vyplýva aj z jednoznačnej a ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej sa nárok na náhradu nemajetkovej ujmy premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 OZ.

37.2. Za preukázané vzali aj splnenie predpokladov zodpovednosti štátu za ujmu spôsobenú očkovaním v zmysle ust. § 143j ods. 7, ods. 8 zákona č. 362/2011 Z.z., t.j. podanie očkovacej látky, ktorej terapeutické použitie sa povolilo počas krízovej situácie vyhlásenej v súvislosti s ohrozením verejného zdravia z dôvodu ochorenia COVID-19, škoda na živote a zdraví a príčinná súvislosť medzi podaním očkovacej látky, jej povahou a následným vznikom škody na živote a zdraví. Iba splnenie týchto predpokladov je zákonom vyžadované a žiadne iné predpoklady objektívnej zodpovednosti štátu nie sú zákonom dané. Ak sú splnené tieto zákonné predpoklady, nemôže sa štát za žiadnych okolností tejto zodpovednosti zbaviť. Ide o prísnu objektívnu zodpovednosť bez možnosti liberácie. Keďže v danom prípade bolo preukázané splnenie všetkých vyššie uvedených predpokladov osobitnej objektívnej zodpovednosti štátu, štát sa tejto zodpovednosti nemôže zbaviť.

37.3. K námietke nepreukázania príčinnej súvislosti medzi podaním očkovacej látky a vznikom škody na živote žalobcovia uviedli, že vedľajšie účinky podanej vakcíny spôsobili smrť ich manželky a matky a táto ujma by u žalobcov nenastala, ak by jej nepredchádzalo podanie očkovacej látky ich manželke a matke. Príčinnú súvislosť konštatuje znalecký posudok vyhotovený v trestnom konaní, z ktorého záverov vyplýva, že je možné pripustiť súvis medzi podaním vakcíny a vznikom krvných zrazenín v žilových splavoch. Podanie vakcíny mohlo spôsobiť, resp. urýchliť pri vrodennom trombofilnom stave aktiváciu zrážacej kaskády so vznikom krvnej zrazeniny v žilových splavoch tvrdej pleny mozgu. Následkom vzniku trombózy žilových splavov mozgu došlo u manželky a matky žalobcov k rozvoju žilového infarktu ľavej pologule mozgu s krvácaním do ľavej pologule mozgu, ktoré poškodenie sa prejavilo prudkým zhoršením zdravotného stavu vedúceho až k smrti. Dňa 21.5.2021 bol pridaný do súhrnu charakteristických vlastností lieku ako nežiadúci účinok syndróm trombózy s trombocytopéniou a v časti kontraindikácie bolo pridané upozornenie nepodať vakcínu u osôb, u ktorých sa po očkovaní očkovacou látkou Vaxzevria vyskytol syndróm trombózy s trombocytopéniou. Vzhľadom na genetickú predispozíciu poškodenej k trombofilnému stavu a berúc do úvahy možné komplikácie po vakcinácii očkovacou látkou Vaxzevria a časový interval 10 dní medzi podaním očkovacej látky a klinickými príznakmi trombózy žilových splavov mozgu, je možno v danom prípade súvis medzi očkovaním vakcínou Vaxzevria a následnou trombózou žilového splavu vyhodnotiť ako pravdepodobný (závery vyplývajúce zo znaleckého posudku – poznámka odvolacieho súdu).

37.4. Zdôraznili, že pokiaľ ide o preukázanie príčinnej súvislosti medzi podaním očkovacej látky a smrťou poškodenej, dôkazné bremeno strán a jeho unesenie sa musí posudzovať osobitným spôsobom. Pri posudzovaní medicínskych otázok sa totiž javí 100 % preukázanie určitých skutočností či procesov ako nereálne a nedosiahnuteľné. Preto sa v týchto prípadoch pripúšťa, aby súd upustil od požiadavky 100 % preukázania určitej skutočnosti a namiesto toho súd odhadol určitú pravdepodobnosť existencie určitej skutočnosti, javu, procesu, príčiny, či následku. Takýto postup sa viac približuje ideí spravodlivého riešenia následkov majúcich pôvod vo vzťahu lekár pacient, na ktorý je potrebné nazerať ako na vzťah prevahy, v ktorom má prevahu práve lekár. Je preto treba dôslednejšie chrániť pacientovo základné právo na telesnú integritu a právo na život (odkaz na nález Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 716/2016 24.10.2017 a rozhodnutia Ústavného súdu ČR sp.zn. I.ÚS 1919/08 zo dňa 12.8.2008 a rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 25Cdo/1628/2013 zo dňa 31.7.2014). Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vychádza zo záveru, že miera dôkazu o existencii príčinnej súvislosti medzi skúmanými javmi určená stupňom absolútnej istoty je z ústavnoprávneho hľadiska neprimeraná. V sporových súdnych konaniach, ktoré majú svoj pôvod vo vzťahoch lekár a pacient, je aplikácia štandardného typu dôkazného sylogizmu nepostačujúca, ak zároveň narúša spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými stranami tým, že nezohľadňuje typicky v týchto sporoch sa vyskytujúcu dôkaznú núdzu na strane poškodenej strany, danú objektívnymi limitmi, vyplývajúcimi z jeho postavenia, v dôsledku čoho dochádza aj k porušeniu rovnosti strán sporu. Všeobecný súd je v takom prípade povinný proporcionálne vyvážiť vzájomné asymetrické postavenie týchto subjektov, pretože inak sú na žalobcu ako slabšiu stranu kladené neúmerné nároky, čím sa v súdnom konaní fakticky znemožňuje presadenie jeho hmotnoprávných nárokov. Vzhľadom na vyššie uvedené názory postačuje podľa žalobcov v prejednávanej veci aj preukázanie veľkej pravdepodobnosti príčinnej súvislosti, nakoľko exaktné preukázanie príčinnej súvislosti vzhľadom na zložitost' medicínskej vedy a ľudského tela nie je objektívne možné. Zdôraznili, že žalovaná neprodukovala žiaden dôkaz, ktorý by príčinnú súvislosť vylučoval.

37.5. Bez relevantného významu sú okolnosti, na ktoré poukazuje žalovaná, pretože genetická predispozícia nebola príčinnou vzniku ujmy, sama o sebe nespôsobila smrť. Nebyť práve podania očkovacej látky, poškodená by napriek tejto genetickej predispozícii ešte žila aj naďalej a nebola by jej vznikla žiadna ujma. Až podanie očkovacej látky spôsobilo škodlivý následok – smrť. Bez právneho významu sú aj ďalšie okolnosti, a to dobrovoľnosť podstúpenia očkovania či vyjadrenie informovaného súhlasu. Z ust. § 143j ods. 7, ods. 8 zákona č. 362/2011 Z.z. je zrejmé, že tieto okolnosti, resp. ich prípadná absencia nijakým spôsobom nepodmieňujú vznik zodpovednosti štátu.

37.6. K námietke nevykonania žalovanou navrhnutých dôkazov žalobcovia uviedli, že je v kompetencii súdu posúdiť, ktorý návrh bude vykonaný a ktorý nie. Samotný fakt, že obdobný prípad zatiaľ nebol predmetom súdneho sporu, nie je skutočnosťou odôvodňujúcou nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania. Znalci sa v znaleckom posudku vysporiadali s okolnosťami, ktoré chcela žalovaná zistiť kontrolným znaleckým dokazovaním a žalovaná navyše v priebehu konania znaleckému posudku nevyčítala, že by jeho obsah alebo jeho zistenia boli nesprávne. Znalci v znaleckom posudku podrobne zhodnotili časovú a vecnú súvislosť jednotlivých skutočností, ktoré sprevádzali očkovanie a následný vývoj zdravotného stavu nebohej manželky a matky žalobcov a dospeli k záveru, že práve očkovanie očkovacou látkou veľmi pravdepodobne vyvolalo trombózu žilových splavov v mozgu a v dôsledku toho došlo následne k úmrtiu poškodenej. Znalecký posudok vyhodnotil aj postup zdravotníckych zariadení, ktoré sa podieľali na poskytovaní zdravotnej starostlivosti po podaní očkovacej látky a v posudku bolo skonštatované, že následku sa nedalo predísť poskytnutím žiadnej špeciálnej ani tradičnej liečby, čo jednoznačne potvrdzuje, že nedošlo k pochybeniu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Súd pritom poskytol žalovanej odpoveď, prečo nevykonal ňou navrhnuté dôkazy.

37.7. K namietanej výške priznanej náhrady poukázali na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k ujme došlo. Išlo v danom čase o špecifickú situáciu, s ktorou štát ani spoločnosť nemali predtým skúsenosť. Cieľom očkovania bolo, aby ľudia zaočkovaním pomohli zvládnuť štátu nepriaznivú pandemickú situáciu. Ak táto ochota poškodenej napokon viedla k tak závažnej ujme v životoch žalobcov, musí byť táto skutočnosť adekvátne ocenená a zohľadnená aj pri úvahe súdu o výške náhrady nemajetkovej ujmy jednotlivým žalobcom. Nesúhlasili ani s názorom žalovanej, že súd kládol dôraz na ich emócie, keďže tieto iba patričným spôsobom zohľadnil.

37.8. Zo všetkých týchto dôvodov navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

38. Žalovaná v replike a žalobcovia v duplike zotrvali na argumentoch uvádzaných v odvolaní a vo vyjadrení k odvolaniu.

39. Ďalšie vyjadrenia v spore podané neboli.

40. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/, h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej nie je možné vyhovieť.

41. Rozsudok je vo všetkých výrokoch vecne správny, preto ho odvolací súd potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP.

42. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 15. októbra 2024 o 9.00 hod v pojednávacej miestnosti č. dverí 207, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 8. októbra 2024 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

43. Žalovaná uplatnila odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ CSP, t.j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d), súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (e), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

44. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

45. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv ani žiadne vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie v spore, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

46. Mimoriadne podrobné, precízne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto v podrobnostiach aj odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Odôvodnenie rozsudku dáva odpoveď na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu.

47. Žalovaná v odvolaní v podstatnej časti už len opakuje argumenty uvádzané v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jej odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

48. Odvolací súd sa stotožňuje so správnymi skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvej inštancie o aktívnej legitímácii žalobcov a pasívnej legitímácii žalovanej v tomto spore, stotožňuje sa so záverom súdu o splnení všetkých zákonných predpokladov pre vznik nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka za zásah do ich osobnostných práv, konkrétne do práva na rodinný a súkromný život smrťou ich manželky a matky v príčinnej súvislosti s podaním očkovacej látky na prevenciu proti ochoreniu COVID-19, za ktorý zásah je zodpovedná žalovaná v zmysle § 143j ods. 7 zákona 362/2011 Z.z. a ktorý nárok nie je premlčaný v zmysle § 101 OZ.

49. Odvolací súd sa rovnako stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že zodpovednosť žalovanej za zásah do osobnostných práv žalobcov je objektívna, tejto sa nemožno zbaviť v zmysle § 143j ods. 8, resp. v súčasnosti už ods. 9 zákona 362/2011 Z.z. a stotožňuje sa aj so záverom súdu prvej inštancie, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy 50.000 € žalobcovi v 1. rade a 30.000 € žalobkyniam v 2. a 3. rade z dôvodov, ako ich podrobne uviedol súd prvej inštancie, je primeraná závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd dôsledne zohľadnil kritériá v zmysle § 13 ods. 3 OZ pre posúdenie, aká výška náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná.

50. Súd svoje úvahy, ako dospel k vyššie uvedeným záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav a právne predpisy, ktoré aplikoval, pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol aj na iné rozhodnutia vydané v porovnateľných veciach, keďže vec totožného charakteru, ako je tu prejednávaná, ešte nebola súdmi SR riešená, tieto úvahy sú správne, niet v nich žiadneho logického rozporu a odvolací súd sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje a odkazuje na ne.

51. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovanej odvolací súd uvádza nasledovné:

52. Predmetom konania je nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich rodinného a súkromného života, ktorý bol spôsobený smrťou ich manželky a matky (ďalej aj len poškodená) po podaní vakcíny na prevenciu ochorenia COVID-19.

53. Podstatou odvolacích námietok žalovanej je:

- nesprávne právne posúdenie veci, ak tento nárok súd neposudzoval ako nárok na náhradu škody podľa § 143j ods. 7 zákona 362/2011 Z.z., ale ako nárok podľa § 11 a nasl. OZ a v nadväznosti na to nesprávne právne posúdenie vznesenej námietky premlčania podľa § 101 OZ, keď súd mal aplikovať § 106 OZ,
- nesprávne určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy pri zohľadnení rozsudkov, ktoré sa netýkajú prípadov zodpovednosti štátu za škodu, ale týkajú sa nemajetkovej ujmy v súvislosti s úmrtím v dôsledku preukázania pochybenia poskytovateľa zdravotnej starostlivosti,
- nepreukázanie neoprávneného zásahu štátu do osobnostných práv žalobcov,

- nevykonanie žalovanou navrhnutého dôkazu - kontrolného znaleckého posudku,
- absencia skúmania, či boli zdravotné úkony u poškodenej pred hospitalizáciou vykonané lege artis a či boli urobené všetky zdravotné úkony na určenie správnej diagnózy,
- nie je preukázané, že bezprostrednou príčinou smrti poškodenej bolo podanie vakcíny na prevenciu ochorenia COVID-19,
- nesprávny záver súdu, že vyjadrenie Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv, v zmysle ktorého úmrtie poškodenej vyhodnotil ako úmrtie po očkovaní, je verejnou listinou preukazujúcou príčinnú súvislosť medzi smrťou poškodenej a očkovaním,
- premĺčanie žalobou uplatneného nároku s poukazom na ust. § 106 ods. 1 OZ, keďže ide o nárok priamo upravený v § 143j ods. 7 zákona 362/2011 Z.z., teda nárok na náhradu škody,
- nesprávne určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu nezohľadnenia okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva,
- nedodržanie spravodlivej ochrany práv žalovanej, keď súd kládol dôraz na emócie žalobcov.

54. Podľa ustanovenia § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

55. Podľa ustanovenia § 13 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (ods. 1). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ods. 2). Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ods. 3).

56. Podľa ustanovenia § 143j ods. 7 zákona č. 362/2011 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného od 1.1.2022 (ďalej len „zákon o liekoch“), za škodu na živote a zdraví spôsobenú od 26. decembra 2020 okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe podanej očkovacej látky, ktorej terapeutické použitie pre skupinu pacientov povolilo počas krízovej situácie vyhlásenej v súvislosti s ohrozením verejného zdravia z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky ministerstvo zdravotníctva podľa § 46 ods. 4, alebo očkovacej látky proti ochoreniu COVID-19 spôsobenému koronavírusom SARS-CoV-2, ktorá je predmetom ďalšieho monitorovania podľa osobitného predpisu, zodpovedá štát, v ktorého mene koná ministerstvo zdravotníctva. Ustanovenie osobitného predpisu sa nepoužije.

57. Podľa ustanovenia § 143j ods. 8 zákona o liekoch, zodpovednosti podľa odseku 7 sa nemožno zbaviť.

58. Zodpovednosť žalovanej za škodu na živote a zdraví, spôsobenú okolnosťami, ktoré majú pôvod v podanej očkovanej látke na prevenciu pred ochorením COVID-19, vyplýva z ust. § 143j ods. 7 zákona 362/2011 Z.z. o liekoch a tejto zodpovednosti sa nemožno v zmysle ods. 8 cit. zákonného ustanovenia zbaviť. Ide teda o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie, teda zavinenie (protiprávny úkon) sa tu zákonom prezumuje. Zákon nepripúšťa žiadne liberačné dôvody pre zbavenie sa tejto zodpovednosti.

59. Ak teda došlo k úmrtiu poškodenej v príčinnej súvislosti s podaním vakcíny Vaxzevria, ako tento záver vyplynul zo znaleckého posudku podaného v trestnom konaní, ktorého závery sú podrobne uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku, za túto škodu zodpovedá žalovaná, teda záver súdu o pasívnej legitimácii žalovanej je vecne správny.

60. Ustanovenie § 143j ods. 7 zákona 362/2011 Z.z. je rozhodujúce z hľadiska určenia zodpovedného subjektu za škodu na zdraví a živote. Avšak aj pri eurokonformnom výklade pojmu škody, v zmysle ktorého škodou je i nemajetková ujma, sa následne nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v podmienkach právneho poriadku SR posudzuje podľa ustanovení § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka, upravujúcich ochranu osobnosti obdobne, ako je to napr. aj v prípade smrti v dôsledku zdravotnej starostlivosti poskytnutej non lege artis, ďalej v dôsledku smrti, ku ktorej došlo pri dopravnej nehode atď. Nedôvodná je preto odvolacia námietka žalovanej, že v tu prejednávanej veci žalobou uplatnený nárok nie je nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 až § 13 OZ, ale osobitným nárokom na náhradu škody v zmysle § 143j ods. 7 a 8 zákona 362/2011 Z.z.

61. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ako tento záver vyplýva z ustálenej judikatúry súdov SR (viď napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/265/2009, 4Cdo/201/2021, R 35/2020, R 3/2022).

62. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa teda nepremilčuje v zmysle ust. § 106 OZ, ako sa toho nedôvodne domáha žalovaná a správny je preto záver súdu, že žalobcami uplatnený nárok nie je premlčaný z dôvodov, ako sú uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odvolací súd odkazuje.

63. Vzhľadom na ustálenú súdnu prax, ktorá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do rodinného a súkromného života fyzických osôb, ktorý bol spôsobený smrťou ich blízkeho príbuzného, považuje za nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 až § 13 OZ, nemal ani odvolací súd dôvod odkloniť sa od tejto ustálenej súdnej praxe a žalobou uplatnený nárok v tu prejednávanej veci právne posúdiť ako nárok na náhradu škody v zmysle § 143j ods. 7 zákona 362/2011 Z.z. a následne na premlčanie tohto nároku aplikovať ust. § 106 OZ.

64. K odvolacej námietke o nesprávne určenej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu, že súd argumentoval rozsudkami v porovnateľných veciach, ktoré sa netýkajú prípadov zodpovednosti štátu za škodu, ale prípadov zodpovednosti poskytovateľa zdravotnej starostlivosti odvolací súd uvádza, že súdmi SR doposiaľ nebol prejednaný prípad totožný ako tu v prejednávanej veci, teda náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv, ktorý by bol spôsobený smrťou blízkej osoby po podaní vakcíny na prevenciu ochorenia COVID, resp. akejkoľvek inej vakcíny. Súd preto správne vychádzal zo záveru, že porovnateľné sú prípady náhrady nemajetkovej ujmy za smrť poškodenej osoby, spôsobenú v dôsledku zdravotnej starostlivosti poskytnutej non lege artis. Ide totiž o zodpovednosť charakterom najviac porovnateľnú so zodpovednosťou v tu prejednávanej veci, ktorá je zároveň obdobná zodpovednosti v zmysle § 421a ods. 2 Občianskeho zákonníka (ktorá je taktiež objektívna) a ide o zodpovednosť pri poskytovaní zdravotníckych služieb napr. aj aplikovaním lieku alebo liečebného prípravku pacientovi. Aj keď v prípade poskytnutia zdravotnej starostlivosti non lege artis sa vyžaduje zavinenie zdravotníckeho personálu (§ 420 ods. 2 OZ), následky porušenia povinnosti správne poskytovať zdravotnú starostlivosť na živote a zdraví sú obdobné následkom, ktoré vzniknú bez zavinenia zdravotníckeho personálu výlučne ako účinky podaných liečiv, či už vo forme liekov alebo vakcín a podobne. Nemožno preto vytýkať súdu, keď okrem individuálnych okolností daného prípadu určil náhradu nemajetkovej ujmy v prejednanom spore so zohľadnením prípadov, kedy k nemajetkovej ujme došlo v dôsledku smrti po poskytnutí zdravotnej starostlivosti non lege artis.

65. Odvolací súd na doplnenie uvádza ďalšie (novšie) rozhodnutia súdov v SR o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy manželke/manželovi a deťom za smrť poškodenej osoby, spôsobenú v dôsledku zdravotnej starostlivosti poskytnutej non lege artis:

- KS Bratislava sp. zn. 5Co/47/2019 v spojení s rozhodnutím NS SR sp. zn. 3Cdo/240/2019 – plnoletým deťom priznaných po 25 000 € za smrť matky,
- KS Bratislava sp. zn. 10Co/64/2019 – plnoletej dcére priznaných 33 000 € za smrť matky,
- KS Banská Bystrica sp. zn. 14Co/25/2023 – maloletému synovi priznaných 50 000 € a manželke 20 000 € za smrť manžela a otca,
- KS Košice sp. zn. 9Co/363/2019 – manželovi a plnoletým deťom priznaných po 30 000 € za smrť matky a manželky,
- KS Prešov sp. zn. 25Co/1/2023 – manželke priznaných 30 000 € a plnoletým deťom po 15 000 € za smrť manžela a otca,
- KS Žilina sp. zn. 8Co/96/2022 – manželovi priznaných 25 000 € a plnoletým deťom 15 000 € a 18 000 €.

66. Vychádzajúc aj z týchto rozhodnutí je súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy porovnateľná s obdobnými prípadmi so zohľadnením individuálnych okolností tu prejednávanej veci.

67. K odvolacej námietke o nepreukázaní neoprávneného zásahu štátu do osobnostných práv žalobcov odvolací súd uvádza, že predpoklady zodpovednosti štátu za ujmu spôsobenú očkovaním sú upravené v § 143j ods. 7 zákona 362/2011 Z.z. tak, že predpokladom tejto zodpovednosti je podanie očkovacej látky, škoda na živote a zdraví a príčinná súvislosť medzi podaním očkovacej látky a následným vznikom škody na živote a zdraví. Ak tieto predpoklady sú splnené, nemožno sa tejto zodpovednosti zbaviť.

V prejednávanej spore splnenie týchto predpokladov bolo nepochybne preukázané a príčinná súvislosť medzi smrťou poškodenej a podaním očkovacej látky nepochybne vyplynula zo znaleckého dokazovania vykonaného v trestnom konaní. Tým je daná zodpovednosť žalovanej aj za nemajetkovú ujmu, pričom vzhľadom na jej objektívnu zodpovednosť sa neoprávnený zásah prezumuje, teda nevyžaduje sa preukázanie zavinenia, v dôsledku ktorého malo dôjsť k smrti poškodenej. Táto objektívna zodpovednosť je daná bez ohľadu na to, že poškodená bola poučená pred poskytnutím zdravotnej starostlivosti, vyjadrila súhlas s poskytnutím a dôvodom vylúčenia objektívnej zodpovednosti žalovanej nie je ani tá skutočnosť, že v čase podania vakcíny poškodenej neboli ešte známe nežiadúce účinky danej vakcíny charakteru vzniku krvných zrazením a trombocytopenie a ani tá skutočnosť, že u poškodenej bola následne zistená genetická predispozícia k trombofilnému stavu. Ako správne uviedol súd prvej inštancie, štát svoju objektívnu zodpovednosť v zákone 362/2011 Z.z. vymedzil absolútne, a to časovým obdobím spôsobenia škody na zdraví očkovacou látkou a podaním povolenej očkovacej látky, ktorá je predmetom ďalšieho monitorovania a neobmedzil túto svoju objektívnu zodpovednosť dostupnými poznatkami vedy a s tým súvisiacim postupným dopĺňaním nežiadúcich účinkov. Práve absolútna objektívna zodpovednosť žalovanej podľa názoru odvolacieho súdu mala tiež prispieť k čo najširšej vakcinácii obyvateľstva v záujme zabránenia ďalšiemu šíreniu choroby COVID - 19, ktorej smrteľným následkom podliehalo v tom čase nielen v Slovenskej republike, ale aj v okolitých štátoch veľké množstvo pacientov.

68. Príčinná súvislosť medzi podaním vakcíny Vaxzevria a smrťou poškodenej vyplynula zo znaleckého posudku, vypracovaného v trestnom konaní, pričom kauzálny vzťah (súvis medzi očkovaním vakcínou Vaxzevria a následnou trombózou žilového splavu) bol vyhodnotený podľa stupnice Svetovej zdravotníckej organizácie stupňom pravdepodobný. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že poškodená pred smrťou netrpela na ochorenie, ktoré mohlo mať súvis s jej smrťou, pred poškodením bola zdravá a nemala žiadne ochorenie sprevádzané vznikom krvných zrazením. Práve podanie vakcíny u poškodenej vzhľadom na výsledky genetického vyšetrenia realizovaného po smrti a vzhľadom na možné vedľajšie účinky očkovacej látky (vakcíny Vaxzevria) mohlo spôsobiť, resp. urýchliť vznik krvnej zrazeniny v žilových splavoch tvrdej pleny mozgu. Zo znaleckého posudku nevyplýval žiadny iný možný variant vzniku chorobného stavu poškodenej. Pravdepodobnosť v zmysle systému hodnotenia kauzálneho vzťahu podozrivej nežiadúcej reakcie podľa definície Svetovej zdravotníckej organizácie je definovaná aj tým, že nie je pravdepodobné, že by bola nežiadúca reakcia vyvolaná súčasne prebiehajúcou chorobou alebo iným liekom alebo chemikáliou. Súd teda správne konštatoval, že existencia žiadnej inej alternatívy príčiny smrti poškodenej nebola zistená. Vo vzťahu k miere dokazovania príčinnej súvislosti sa pritom riadil závermi Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 716/2016, ktoré aj citoval v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých záverov vyplýva, že trvanie na preukázaní absolútnej, nespochybniteľnej príčinnej súvislosti v prípadoch, ako je aj tu prejednávaný spor, je porušením práva na rovnosť strán ako jedného z komponentov práva na spravodlivé súdne konanie, a teda z ústavnoprávneho hľadiska je neudržateľné.

69. Vzhľadom na preukázanie príčinnej súvislosti medzi smrťou poškodenej a podaním očkovacej vakcíny Vaxzevria znaleckým posudkom je odvolacia námietka žalovanej, v zmysle ktorej toto posúdenie nepatrí do právomoci Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv, a teda pre súd nie je záväzným jeho vyhodnotenie úmrtia poškodenej ako úmrtia po očkovaní vakcínou na prevenciu ochorenia COVID-19, nedôvodná a bez vplyvu na vecnú správnosť rozhodnutia. Súd závery Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv (listinu) zo dňa 21.6.2021 hodnotil ako jeden z dôkazov, preukazujúcich smrť poškodenej po podaní vakcíny a túto hodnotil vo vzájomnej súvislosti s ostatnými vykonanými dôkazmi a jeho záver, že táto listina je v súlade s vykonaným znaleckým dokazovaním, je nepochybne správny. Záver súdu o príčinnej súvislosti teda nevychádza výlučne len z listiny Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv.

70. K odvolacej námietke o nevykonaní kontrolného znaleckého dokazovania odvolací súd poukazuje na podrobné dôvody nevykonania tohto dôkazu, uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku a zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že vykonanie takého dôkazu by nebolo hospodárne. Znaleckým posudkom bola preukázaná v dostatočnej miere príčinná súvislosť medzi podaním očkovacej látky a smrťou poškodenej, zároveň týmto znaleckým posudkom nebola preukázaná iná možná príčina smrti a nebolo preukázané ani zanedbanie zdravotnej starostlivosti, resp. jej poskytnutie v rozpore so zákonom. Vzhľadom na predmet konania, ktorým je zodpovednosť štátu v zmysle § 143 ods. 7 zák. 362/2011 Z.z., a nie zodpovednosť zdravotníckeho zariadenia či už v zmysle ustanovenia § 420 OZ alebo §421a OZ, nebolo pre rozhodnutie v tomto spore potrebné vykonať znalecké dokazovanie,

predmetom skúmania ktorého by bolo, či poškodenej bola poskytnutá zdravotná starostlivosť, či už pred podaním vakcíny alebo po vyskytnutí sa zdravotných problémov po jej podaní lege artis. Ako vyplynulo zo znaleckého posudku, smrti nebolo možné zabrániť ani poskytnutím širokospektrálnej liečby, vrátane urgentného operačného výkonu. Vzhľadom na objektívnu zodpovednosť žalovanej ani prípadne zistený postup zdravotníckeho personálu non lege artis nemá za následok zbavenie sa tejto objektívnej zodpovednosti.

71. K odvolacej námietke žalovanej, že žalobou uplatnený nárok je premlčaný v dvojročnej premlčacej dobe, ktorá začala plynúť najneskôr od smrti poškodenej dňa 12.4.2021 a uplynula pred podaním žaloby dňa 20.4.2023, odvolací súd poukazuje na vyššie uvádzané závery, že žalobou uplatnený nárok je nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a nasl. OZ, ktorý sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 OZ. Táto začala plynúť nasledujúcim ňom po smrti poškodenej, t.j. dňom 13.4.2021 a keďže žaloba bola podaná dňa 20.4.2023, je podaná včas.

72. Pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ustanovenie § 13 ods. 3 OZ pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom nestanovuje žiadne medze. Pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zakotvuje taxatívne dve kritériá. Prvým je závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity aj svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj suma peňažného zadosťučinenia) a druhým sú okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, pričom vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne napríklad aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu.

73. Určenie konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia je vecou voľnej úvahy súdu, pričom súd musí vychádzať z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia je ohraničená výškou žalobcami požadovaného peňažného zadosťučinenia.

74. V prejednávanej spore súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo a svoje úvahy podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie závažnosť vzniknutej ujmy žalobcov mal preukázanú predovšetkým s prihliadnutím na ich príbuzenský vzťah ako najbližších rodinných príslušníkov poškodenej (manžel a deti), u ktorých bola prítomnosť najintenzívnejších interpersonálnych väzieb na výsostne emocionálnom základe nespochybniteľná. Vykonaným dokazovaním bola preukázaná citová ujma žalobcov, pre ktorých smrť manželky a matky je doposiaľ traumatizujúcim zážitkom, ktorý sa prejavil vo forme smútku zo straty blízkej osoby a tento smútok doposiaľ pretrváva. Poškodená tvorila v rodine prvok stability a medzi ňou a žalobcami existoval vrúcny vzťah. Smrťou poškodenej došlo k nenahraditeľnej deštrukcii v rodinnom a súkromnom živote žalobcov, smrť bola nečakaná, šokujúca a nezanedbateľnou je aj tá okolnosť, že poškodená sa podrobila vakcinácii v snahe pomôcť zvládnuť štátu nepriaznivú pandemickú situáciu, ktorá v tom čase v štáte existovala, podrobila sa očkovaniu v dôvere v štátnu moc, pričom očkovanie ju malo chrániť pred ťažkým priebehom respiračného ochorenia COVID-19 a pred smrťou. Táto ochota viedla napokon k jej smrti a táto skutočnosť musí byť zohľadnená aj pri úvahe súdu o výške náhrady nemajetkovej ujmy jednotlivým žalobcom. Skutočnosť, že mala vrodennú predispozíciu k vzniku krvných zrazenín, nemôže byť na jej ujmu, keď sama o tejto predispozícii nemala pred očkovaním žiadne vedomosti a v čase vakcinácie poškodenej ani nebol ako vedľajší účinok vakcíny Vaxzevria popísaný vznik krvných zrazenín. Skutočnosť, že očkovanie nebolo povinné, a napriek tomu sa ho poškodená dobrovoľne zúčastnila, resp. ho absolvovala, nemôže byť okolnosťou svedčiacou v prospech žalovanej v tom zmysle, že by vylučovala jej zodpovednosť za smrteľné následky u poškodenej. Aj keď cieľom očkovania bola ochrana verejného záujmu – eliminovanie šírenia ochorenia COVID-19, nemôže to mať za následok vylúčenie zodpovednosti žalovanej za smrteľné následky. Štát túto objektívnu zodpovednosť na seba dobrovoľne prevzal a zrejme tak urobil s cieľom zvýšiť dôveru občanov vo vzťahu k účinkom (účinnosti) vakcinácie. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, ako žalovaná žiada zohľadniť pri určení výšky nemajetkovej ujmy globálnu situáciu – vyhlásenie celosvetovej pandémie ochorenia COVID-19.

75. Vzhľadom na všetky okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo a vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy, ako vyplynuli z vykonaného dokazovania, aj v porovnaní s obdobnými prípadmi poskytnutia náhrad za smrť v dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti, aj odvolací súd

považuje súdom určenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobcu v 1. rade vo výške 50.000 € a pre žalobkyne v 2. a 3. rade vo výške 30.000 € za primeranú.

76. Nedôvodná je aj odvolacia námietka, v zmysle ktorej nebola dodržaná spravodlivá ochrana práv žalovanej, keď súd kládol dôraz na emócie žalobcov, keďže tieto emócie súd iba zohľadnil pri posudzovaní aktuálneho emocionálneho prežívania straty manželky a matky žalobcami.

77. Súd sa vyporiadal aj so všetkými okolnosťami, ktoré uviedla žalovaná vo svoj prospech a aj z tohto hľadiska nebola porušená zásada rovnosti zbraní.

78. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

79. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Žalovaná bola v odvolacom konaní neúspešná, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania a vznikla jej povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania úspešným žalobcom v plnom rozsahu. Odvolací súd preto rozhodol, že žalobcovia v 1. až 3. rade majú nárok voči žalovanej na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

80. Na záver odvolací súd k návrhu žalovanej, aby pripustil dovolanie, poukazuje na ustanovenia § 419 a nasl. CSP, ktoré neumožňujú odvolaciemu súdu vysloviť prípustnosť dovolania. Dovolanie je prípustné iba v zákonom stanovených prípadoch a odvolací súd nemá možnosť tieto prípady svojim rozhodnutím rozširovať.

81. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).